Glosy a aktuality.

K diskusi o vlivu devalvačního zákona na zlaté doložky.

Na můj článek »Zlatá doložka a devalvační zákony československé«, uveřejněný v »Právní praksi«, b. r., str. 81—83, reagoval velmi obšírně a důkladně Dr. Josef Winternitz v »Právu československém«, ročník 1936, str. 625—635, dále reagovalo na něj »Právo a hospodárstvo«, roč. 1936, str. 33, pak »Hospodářská politika«, roč. 1936, str. 1001, Dr. J. Hochberger v »Richterzeitung«, roč. 1936, str. 294 a násl., Dr. Alžběta Elkánová v »Csekoslovákjog, Košice, roč. 16., č. 51.

Je nebezpečí, že by se diskuse mohla odchýliti od základních pojmů na vedlejší a dostati se do slepé uličky a proto uvádím nyní jen toto:

1. Zlatá doložka jakéhokoliv druhu je smluvním ustanovením a proto podléhá předpisům o. z. o. Je tudíž při změně zákonných předpisů chráněna § 5 o. z. o., a to bez rozdílu, zda jde o změnu předpisů tak zv. soukromo- nebo veřejnoprávních, poněvadž civilní soudce — ale jen tento, nikoliv správní úřad — je vázán § 5 o. z. o. bez ohledu na to, zda předpis, který má civilní soudce aplikovati, systematicky zařazujeme do veřejného či soukromého práva.

2. Ustanovení § 5 o. z. o. platí, pokud speciální zákon neustanovuje něco jiného. Speciální zákon musí ustanoviti, že ruší ustanovení smluv, které byly sjednány před jeho platností, čili jinými slovy, že do okruhu jeho platnosti spadají také smlouvy z doby starší, než zákon tento vstoupil v platnost. Podle § 5 o. z. o. jsou tyto smlouvy z platnosti nového zákona vyloučeny.

3. V okruhu své platnosti je každý zákon donucující, viz mé Občanské právo, Všeobecné nauky, str. 91.

4. Podle zákona č. 62/1868 ř. z. je přípustno, aby sjednána byla jiná relace platební in solutione, než byla in obligatione.

5. Přepočítací kurs v devalvačních zákonech v poměru 1:1 eliminuje § 988 o. z. o.

6. Důvodová zpráva podle naší legislativní techniky slouží k výkladu slov a přes to nesmí nikdo přejíti.

Kdo chce dokázati, že takové smluvní doložky byly dodatečně zákonem zrušeny generálně, musí dokázati, že ustanovení tato mají zpětnou platnost a v jakém rozsahu. Nesmí se však zaměňovati případy, kde doložka smluvní nechrání věřitele proti zmenšení zlatého obsahu měnové jednotky, nýbrž jen proti poklesu kupní síly peněz, s derogací zlatých doložek jako takových devalvačním předpisem a přepočítacím kursem.

Jaromír Sedláček.

K výkladu § 19 zákona o soukromých zaměstnancích.

V minulém čísle zmínil jsem se o výkladu § 19 zák. o soukr. zaměstnancích, jakož i o nesprávné interpretaci, která se k tomuto ustanovení také vyskytla v literatuře. Dříve než správný výklad byl v literatuře publikován, vydala Ústřední sociální pojišťovna v Praze podle § 67 a) zák. o sociálním pojištění v prosinci 1934 definitivně upravený *služební a disciplinární řád pro zaměstnance nemocenských pojišťoven a svazů nemocenských pojišťoven*, kde se v § 20 výslovně praví, že v době onemocnění zkracují se zaměstnancovy požitky o polovinu nemocenského, požívá-li ho. Autoři tohoto služebního a disciplinárního řádu odkazují v odůvodnění na výklad v Hartmannově komentáři u zákona č. 154/1934.

K tomu jest poznamenati: Zákon o sociálním pojištění sice zmocnil v § 67 a) Ústřední sociální pojišťovnu, aby vydala služební řád, jako předpis o nejvyšším přípustném počtu zaměstnaců, o služebních požitcích atd., ale nestanovil, že ustanovení tohoto, formálně správně vydaného, služebního řádu, platí bez dalšího pro pracovní poměr mezi nemocenskou pojišťovnou a jejím zaměstnancem. Dle výslovného ustanovení téhož §u nutno sjednávati služební smlouvy, k čemuž jest oprávněna společná schůze představenstva a dozorčího výboru. Jelikož pak jest sociálně ochranné ustanovení § 19 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. pod kogentní ochranou zákazu § 53 téhož zákona, dle kterého tato práva (plný plat onemocnělého zaměstnance po 6 neděl atd.) nemohou býti smlouvou zkrácena, nemůže i nesprávný názor zastávaný v řečeném řádu býti na újmu zaměstnancům nemocenských pojišťoven, i když tento řád dosud zrušen není.*) Karel Witz.

Ještě o ručení za úrazy na chodníku.

V »Soudcovských listech« č. 12/1936 a v časopise »Prager Börsen-Courier« ze 26. listopadu 1936 publikoval soudní rada Dr. Karel Valach článek, v němž dovozoval, že čištění chodníků od sněhu a náledí může obec ukládati majitelům domů, a to i tehdy, když tyto chodníky byly obcí převzaty jako součást veřejné komunikace.

Autor navazuje tu na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z 2. dubna 1936, č. j. 8074/33, Boh. A 12.358/36, podle něhož obec není oprávněna pod trestní sankcí ukládati podle §§ 35 a 28, odst. 2, č. 3 obecního řádu čes. majitelům domů, aby čistili před svými domy od sněhu tu část chodníku, která byla jako součást veřejné obecní komunikace již obcí převzata.

Autor vyvozuje z právě citovaných paragrafů obecního zřízení českého, zabývaje se pojmem policie a správy silniční, že obce, v zájmu veřejné bezpečnosti, mají právo ukládati majitelům domů, aby tito udržovali v pořádku a čistili veřejný statek (!), tedy i chodníky, a sice i takové, které jsou součástí obecní komunikace. Je tedy podle názoru autorova policejní nařízení o čištění a sypání chodníků opatřením, které v rámci platných zákonů bylo vydáno obcí jakožto veřejnoprávním orgánem při výkonu místní policie (jejíž částí je podle autora policie silniční) podle § 35 cit. zák. a jež je pro všechny osoby tím dotčené závazné (t. zv. formální platnost policejních nařízení). Majitelům domů ukládá se ve veřejném zájmu positivní povinnost, k čemuž prý jsou obce přímo zákonem (§§ 28 a 35 obec. zřízení čes.) oprávněny.

K dotvrzení svého názoru dovolává se pak autor §u 37 obec. zříz. čes., který ukládá obcím povinnost k náhradě škody, vzniklé nepřesným vykonáváním místní policie, t. j. z opominutí povinností, které ukládá obci zákonná místní policie obci (§ 36 obec. zříz. čes.). Při tom autor dovozuje, že při sněhových srážkách nebo náledí může nastati situace, že obec ani neví, že a kde na veřejných cestách jest všude veřejná bezpečnost ohrožena, zatím co každý majitel domu při náledí, sněžení a podobných přírodních událostech obyčejně bez velké námahy a finanční oběti může brzy učiniti chodník schůdným a bezpečným před svým domem.

Vedle poukazu na § 37 ob. zříz. čes. vyvozuje autor úmysl zákonodárcův (t. j. že obcím je vyhrazeno právo, není-li místní policie vykonávána státem, vydávati policejní nařízení a opatření, která se týkají místní policie, za účelem odstranění hrozícího nebezpečí) též z toho, že řád o čištění ulic z 25. května 1838 (Smlg. der Böhmischen Provinzialgesetze, č. 134) nařizuje, aby majitelé domů při nastalém náledí chodník podél celé své nemovitosti posypávali. Autor dovozuje, že tedy tato povinnost, jak vyplývá z cit. řádu o čištění ulic, je tu odedávna.

Tolik asi v podstatně je řečeno v cit. článku. K jeho vývodům, a ovšem i k jeho závěru, nutno přičiniti tyto námitky:

1. Nález Boh. A 12.358/36, autorem citovaný, zevrubně pojednává o pojmu péče o zachování obecních silnic, cest, míst a

*) Na základě dotazu u Ústřední sociální pojišťovny dostalo se nám sdělení, že Ú. S. P. v dohodě s organisacemi zaměstnanců snažila se v této věci dosáhnouti rozhodnutí nejvyššího soudu, podle něhož by se pak zařídila. Rozhodnutí dosud vydáno nebylo. Krajský soud v Liberci v červnu 1936 však konečným rozsudkem (dovolání nebylo přípustno) rozhodl v tom smyslu, že § 20 služebního a disciplinárního řádu pro zaměstnance nemocenských pojišťoven n e o d p o r u j e § 19 zákona č. 154/34. — Pozn. red.